

1 ועד כמה יהיו מרוחקים חורים אלו זה מזה כדי שלא יכירו הנמלים
 2 אלו את אלו, עד פירוקה, אך אם המרחק פחות מפרסה אף שיש נהר
 3 שמפריד ואין גשר ביניהם מכירים הם בחור האחר.
 4 שנינו במשנה: רבי יהודה אומר משנה האילן פדרבו ומשנה הלכן
 5 שלא פדרבו.
 6 ברייתא המבארת אופן הצידה: תנו רבנן, ביצד צד פדרבו, חופר
 7 גומא ותולה ו-מניח] בה מצודה. וכיצד צד שלא פדרבו, נועץ שפוד
 8 באדמה, ומכה עליו בקורדום, ומרדה ו-מגענעו] האדמה מתחתיה
 9 של האישות, ובכך מתמעכת ומתה.
 10 ברייתא המבארת אימתי אסור לצוד כדרכו בשדה לבן: תניא (רבי
 11 שמעון בן אלעזר) אומר, בשאמרו חכמים שצדים משדה לבן שלא
 12 פדרבו, לא אמרו כן אלא בשדה לבן הסמוכה לעיר ורחוקה משדה
 13 אילן, ואין חשש שיגיעו עכברים משדה הלבן לשדה האילן, אבל
 14 בשדה לבן הסמוכה לשדה האילן, התירו הצידה אפילו פדרבו,
 15 שמה יצאו משדה הלכן ויחריבו את האילנות[א].
 16 שנינו במשנה: ומקריין את הפירצה במועד.
 17 מבררת הגמרא: ביצד מקריין הפירצה במועד. משיבה הגמרא: רב
 18 יוסף אומר, בהוצא – ענפי דקל של תמרים, ודפנא – מין אילן,
 19 שעושה גדר מענפיו, וקולע בה ענפי הדקל. ובמיתותא תנא –
 20 בברייתא מבואר אופן הקירו, שצר בצרור – מניח אבנים זו על זו,
 21 ואינו טח אותן בטיט לחברן, שזו מלאכת אומן שלא הותרה
 22 במועד כלל.
 23 ביאור דברי המשנה: אמר רב חסדא, לא שנו שאינו בונה כדרכו
 24 במועד אלא כותל הגינה, שאין הפסד גדול אם יכנסו בה אנשים,
 25 אבל כותל החצר בונה פדרבו, משום שיש הפסד גדול אם לא יתקן
 26 הפירצה, שיכנסו גנבים ויגנבו ממונו.
 27 ראייה לדברי רב חסדא: לימא מסייע ליה – נאמר שהברייתא
 28 דלהלן היא ראייה לרב חסדא, ששנינו, כותל הגינה – נוטה ליפול
 29 לרשות הרבים, סותר בעל החצר את הכותל הרעוע ובונה כותל
 30 מתחילה פדרבו במועד, מפני הספקה, שיש חשש שיפול על הולכי
 31 רשות הרבים. וממה שאמרה הברייתא 'כדרכו', משמע שכל כותל
 32 חצר מותר לבנותו כדרכו במועד בכדי שלא יכנסו גנבים, וכרב
 33 חסדא.
 34 דוחה הגמרא: התיב בברייתא לא התירו לבנות כל כותל חצר
 35 כדרכו במועד, אלא פדרבני טעמא מפני הספקה, שרק מפני
 36 הסכנה שיש בנטיית הכותל לרשות הרבים התירו לסותרו.
 37 דרך אחרת בהבאת דברי הברייתא בענין זה: ואיפא דאמרי – ויש
 38 אומרים, תא שמע קושיא על רב חסדא ממה ששנינו בברייתא,
 39 כותל הגינה לרשות הרבים, סותר ובונה פדרבו, מפני הספקה. ויש
 40 לדייק, מפני הספקה אין – אכן התירו זאת, אך שלא מפני הספקה
 41 לא, ואם כן לימא תיתוי תיובתיה דרב חסדא – נאמר שתהא
 42 ברייתא זו פירכא לדברי רב חסדא, שהתיר אף בלא חשש סכנה.
 43 מתרצת הגמרא: אמר לה רב חסדא, באמת מותר אף בלא חשש
 44 סכנה, והתם שהוצרכו ליתן טעם מפני הסכנה, משום שאמרו
 45 שסותר ובונה, כלומר שהתירו גם לסתור, וזה רק מחשש סכנה,
 46 וכיון שסותר מותר לבנות, אך הכא רב חסדא התיר אף בלא חשש
 47 סכנה, כיון שבונה ולא סותר, כלומר שהתיר רק לבנות ולא
 48 לסתור, שהפירצה היתה קודם.
 49 מקשה הגמרא: התיב בכותל הנוטה, נמי יהיה מותר רק ליסתור ולא
 50 ליבנה, שהרי הסכנה רק שמא יפול הכותל[ב]. מתרצת הגמרא: אם
 51 כן מיינע ולא סותר – ימנע מלסתור את הכותל כיון שאינו רוצה
 52 שתישאר חצירו פרוצה, ותישאר הסכנה, ולכן התירו אף לבנות.
 53 ראייה ממשנתנו לרב חסדא: אמר רב אשי, מתניתין נמי דיקא – גם
 54 ממשנתנו ניתן לדייק כרב חסדא שרק בגינה אינו בונה במועד
 55 כדרכו, דקתני ובשביעית בונה פדרבו. ויש לדייק דתיבא – באיזה
 56 כותל מדובר, אילימא דחצר, וכי צריכא למימר – הוצרך התנא

57 להשמיענו שמותר, הרי אינו נראה כמשמר שדהו כיון שאין בחצר
 58 אילנות וזרעים, ומדוע נאסור זאת, אלא לאו המשנה מדברת
 59 בכותל הגינה שגדלים בו ירקות, והחידוש שמותר לבנותו כדי
 60 שלא יזקק, ואף על גב דמיתוי כמאן דעביד נמירותא לפרי –
 61 שנראה כעושה שמירה לפירות, והתורה אמרה להפקירם. ומוכח
 62 שהדין שבשביעית מותר לבנות כותל כדרכו ובמועד אסור, נאמר
 63 בכותל גינה דווקא ולא בכותל חצר וכרב חסדא. מסיקה הגמרא:
 64 שמע מינה – אכן מוכח כן.

משנה

65 נאמר בתורה (ויקרא יג ב-ג) 'אדם פי יהיה בעור בשרו וגו' לנגע
 66 צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הפהנים. וראה
 67 הפהן את הנגע' וגו'. אדם שרואה מראה נגע צרעת כגון כתם לבן
 68 בבשרו, צריך להראותו לכהן, שטומאת וטהרת הנגעים היא רק
 69 על פי הכהן, כפי שיבואר בגמרא (להלן ע"פ). והכהן בודק אם יש
 70 בנגע סימני טומאה. ואם יש בו סימני טומאה מטמאו ויוצא מחוץ
 71 למחנה, ואם אינם מסגירו לשבעה ימים, ואז רואה שוב את הנגע,
 72 אם צמחו בו סימני טומאה או שגדל מכפי שהיה מטמאו. ואם
 73 הוכחה ממראהו הקודם טהור, ואם נשאר כמו שהיה מסגירו
 74 לשבעה ימים נוספים, ואז אם יש בו סימני טומאה או שגדל טמא,
 75 ואם הוכחה טהור. אם לאחר שהוחלט לטומאה יוצא מחוץ
 76 למחנה, נרפא מנגע הצרעת, הכהן רואה את הנגע, ואם נטהר,
 77 מגלח שערו ומונה שבעה ימים, שבהם יכול להכנס למחנה
 78 ישראל, ואינו מטמא באהל, אלא אדם וכלים במגע, ואסור
 79 בתשמיש המטה. ולאחר שבעה ימים מגלח שנית ומביא קרבנות
 80 מצורע טהור.
 81 המשנה דנה באדם שראה נגע במועד: רבי מאיר אומר, רואין
 82 הכהנים את הנגעים (פתחילה) במועד רק להקל, כלומר שאם
 83 יראה שהנגע טהור יאמר לו, מפני ששמח בו, אבל לא להחמיר,
 84 כלומר שאם רואה שטמא ישתוק, שאם יאמר לו שטמא יצטער
 85 במועד שצריך לצאת חוץ למחנה, והתורה אמרה (דברים טו יד)
 86 'ושמחת בחגך'. והכמים אומרים, אין רואים נגעים במועד לא
 87 להקל ולא להחמיר, מן הטעם שיתבאר בגמרא.

גמרא

89 תניא, רבי מאיר אומר, רואין את הנגעים במועד להקל, אבל לא
 90 להחמיר. רבי יוסי אומר, אין רואים לא להקל ולא להחמיר, כיון
 91 שאם אתה נזקק לו לבעל הנגע לראותו להקל, הרי אתה נזקק לו
 92 אף להחמיר כשטמא, שמכיון שרואהו הכהן אומר לו בין אם הוא
 93 טמא ובין טהור.
 94 ומביאה הברייתא: אמר רבי, נראין דברי רבי מאיר שרואים במועד
 95 להקל במצורע מוסגר, שכבר הסגירו הכהן לשבעה ימים, ודברי
 96 רבי יוסי שאין רואים כלל הנגעים במצורע מוחלט, שכבר הוחלט
 97 לטומאה ועתה נרפא הנגע, שבוה אין רואים במועד אם נטהר
 98 מטומאתו.
 99 ביאור מחלוקת רבי מאיר ורבי יוסי: אמר רבא, בטהור שנראה בו
 100 עתה הנגע בפעם הראשונה, כולי עלמא לא פליגי דלא חזו ליה –
 101 אין חולקים שאין רואים אותו בכלל, שגם אם יטהרנו אין לו
 102 שמחה בכך שהרי אף קודם היה טהור, והכהן טורח בראייתו
 103 לחינם. ובקשר ראשון – שהסגירו הכהן כבר שבעה ימים, ובא
 104 לראות אם כהה נגעו, כולי עלמא לא פליגי דחזו ליה – אין
 105 חולקים שרואהו במועד, שהרי בכל אופן לא יהיה דינו חמור יותר
 106 מעד עתה, שאם כהה הנגע ויטהרו שמחה היא לו, ואם עמד
 107 בעיניו ומסגירו שובע נוסף אין לו צער, שהרי היה מוסגר גם קודם.
 108 וכי פליגי רבי מאיר ורבי יוסי,

זה שהנפש הבהמית מכסה על הנפש האלוקית, והיינו ה'רוח שטות' שמכסה ומעלים כו', הוא רק על המידות דנפש האלוקית, אבל לא על העצמות דנפש האלוקית.

מועד קטן דף ז עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום רביעי) ריא

49 בסמוך, ולא בימי חלוטו. רבי יוסי פירי יהודה אומר, אמנם הפסוק
50 נאמר בשבעת ימי ספירו שאסור בהם באשתו, אך לומדים מהם קל
51 וחומר לימי חלוטו שחמורים יותר שיוצא מחוץ למחנה, וכל שכן
52 שיאסר בהם באשתו.
53 מביאה הברייתא: ואמר רבי חייא, דנתי – הוכחתי לפני רבי
54 שמוחלט מותר באשתו, ליפדתנו רבינו, שיתם המלך לא היה
55 [גולד] לו לעוזהו אלא בימי חלוטו של עוזהו, שבהם נתעברה
56 אשתו ביותם. ואם היה אסור בה בימים אלו, נמצא שנתעברה
57 באיסור, ולא היו ממליכים את יתם אחרי עוזהו. אמר לו רבו, אף
58 אני כך אמרתי במפורש, שהפסוק וישב מחוץ לאהל' נאמר בימי
59 ספירו, אך מוחלט מותר באשתו.
60 הגמרא מבארת המחלוקת בזה: גמאי קמילג, רבי יוסי פירי
61 יהודה סבר, גלי דתמא שבימי ספירו אסור באשתו, ויש ללמוד
62 שקל שכן שאסור בימי חלוטו שהיא עיקר צרעתו. וזמר – רבי
63 יהודה סבר, מאי דגלי – במה שגילתה התורה שאסור באשתו,
64 דהיינו בימי ספירו, גלי, ומאי דלא גלי – בימי חלוטו שלא גילתה
65 שאסור, לא גלי ומותר[ב].
66 מדברי התנאים מתבאר שטומאת וטהרת המצורע תלויות
67 באמירת הכהן. מבררת הגמרא: למימרא – האם אכן כך הדבר
68 דככהן תליא מילתא, ואם לא אמר שטמא אינו טמא[ג]. משיבה
69 הגמרא: אין – אכן הדבר תלוי בכהן, והתנאי – וכן שנינו בברייתא,
70 נאמר במצורע (ויקרא יג יד) 'וביום הראות בו בשר חי יטמא',
71 ודורשים מ'וביום' שאינו רואה בכל הימים, אלא יש יום שאתה –
72 הכהן רואה בו את הנגעים, ויש יום שאי אתה רואה בו, ומכאן
73 אפרו חכמים, שחתן שנולד בו נגע, נותנין לו שבעת ימי המשתה
74 שבהם אינו מראה נגעו לכהן שלא יצטרע, והיינו בנגעים שבאו לו
75 ולביתו ולבסותו [גגדו], וכן אם נולד נגע לאדם פגל, נותנין לו
76 שבעת ימי הרגל שבהם אינו מראה נגעו לכהן שלא יצטרע במועד,
77 דבר רבי יהודה[ד]. רבי אומר, אינו צריך ללמוד זאת מפסוק זה,
78 שחיי הוא אומר בנגעי בית (ויקרא יד לו) 'וצוה ככהן ופנו את הבית
79 בטרם יבא הכהן לראות את הנגע', כדי שאם יטמא את הבית, לא
80 יטמא מה שבתוכו, ולמדים שאם ממתנינים לו מלראות הנגע לדבר
81 הרשות שלא יפסיד ממונו שבבית, כל שכן שממתנינים לדבר מצוה
82 כגון ברגל שיש בו מצות 'שמחת בחגך' או בחתן בשבעת ימי
83 המשתה, שלא יבטל משמחתו בהם. ומבואר שטומאת הנגע
84 תלויה באמירת הכהן, ואם לא אמר שטמא אינו טמא.
85 הגמרא מבארת מחלוקת רבי יהודה ורבי. מבררת הגמרא: מאי
86 בינייהו – מה החילוק בין התנאים מהיכן למדים שאין רואים נגעים
87 במועד. אפר אפי, משמעות דורשין איכא בינייהו – יש חילוק
88 ביניהם רק מהיכן למדים זאת, ולא נחלקו בדין. ורבא אפר, דבר
89 הרשות איכא בינייהו – נחלקו אם ממתנינים בנגעי גופו לדבר שאינו
90 צורך מצוה, שלרבי יהודה למדים מ'וביום' להמתין רק לצורך
91 מצוה כשמחת חתן או רגל, ולא לדבר הרשות, ולרבי למדים
92 לנגעי גופו מנגעי בתים שממתנינים גם לדבר הרשות.
93 מבאר רבא טעם מחלוקתם לשיטתו: ורבי יהודה סבר, דמתם –
94 מנגעי בתים לא נמרינן – אין למדים שממתנינים לדבר הרשות אף
95 בנגעי גופו, משום דעצם הדבר שנגעי בתים מטמאים את הבית
96 וכל מה שיש בו חידוש הוא,

1 פסוק הקנר שני, שאז אם יטמאנו ויחליטנו, טומאתו חמורה מן
2 המוסגר, שיוצא מחוץ למחנה ישראל, ומצערנו בזה, שר – רבי
3 מאיר סבר, בצרון הכהן תליא מילתא – תלוי הדבר אם לטהרו או
4 לטמאו, ואי רואה שטהור, אמר ליה שהוא טהור, ואי רואה שמטמא,
5 שתיק – ישתוק הכהן, והמצורע ישאר בהסגרו, ולכן רואה הכהן
6 להקל ולטהרו שמשמחו בכך, ואינו רואה להחמיר, שאם יראה
7 שטמא ישתוק. וזמר – רבי יוסי סבר, שלא ניתן לראות שהנגע טמא
8 ולשתוק, כיון שלטהרו או לטמאו' כתיב (ויקרא יג טו), שבראית
9 הנגעים יש לכהן לטהר או לטמא לפי ראייתו, ולא לשתוק, וכיון
10 שאם יראה שהנגע טמא יהיה צריך לטמאותו ולהחליטו ובכך
11 מצער, אין לראותו כלל במועד.
12 הגמרא מבארת את דברי רבי שהוזכרו בברייתא: אמר זר – שנינו
13 בברייתא, אמר רבי, נראין דבר רבי יוסי כמוחלט ודבר רבי מאיר
14 כמוסגר.
15 הגמרא דנה בדבריו. מקשה הגמרא: והתנאי בברייתא אחרת
16 בדברי רבי אפיכא, שנראים דברי רבי יוסי במוסגר ודברי רבי
17 מאיר במוחלט. מתרצת הגמרא: תנאי היא אליבא דרבי – נחלקו
18 תנאים בברייתות בשיטת רבי. ומבארת הגמרא טעמיהם: זר –
19 התנא של הברייתא השניה סבר, צוהתא דעלמא – ההיתר
20 להתחבר עם אנשים בעולם, עדיף ליה לאדם מלהיות מותר
21 לאשתו, ולכן במוחלט יכול לראות אם נטהר, כרבי מאיר, שאם
22 יטמאנו ישאר טמא, ואם יטהרנו ישמח שהותר לו להתחבר עם
23 אנשים, ועדיף לו מן האיסור עם אשתו בימי טהרתו. אך מוסגר אין
24 לראות, כרבי יוסי שסבר שאין לו לשתוק אם רואה שטמא, ויש לו
25 צער שיטמאו וישלחו מחוץ למחנה, ועדיף לו להתחבר עם אנשים
26 מלהיות מותר לאשתו בימי חלוטו.
27 וזמר – התנא של הברייתא הראשונה סבר, צוהתא דאשתו –
28 החיבור עם אשתו שמותר בה, עדיף ליה לאדם מהתחברותו עם
29 אנשים, ולכן במוחלט נראים דברי רבי יוסי שאין רואים במועד
30 כלל, שאם ימצא טהור יהיה צריך לטהרו ולא לשתוק, ובימי
31 טהרתו אסור באשתו, ועדיף לו ההיתר לאשתו מההיתר להתחבר
32 עם אנשים. ובמוסגר נראים דברי רבי מאיר שרואהו במועד, שאף
33 אם יטמאו ויחליטו אין לו צער, שמעדיף להיות רחוק מאנשים
34 ומותר באשתו, מלהיות מוסגר ומותר להתקרב לאנשים ואסור
35 באשתו.
36 משמע מתירוץ זה שמוחלט מותר בתשמיש המטה. מבררת
37 הגמרא: למימרא – האם בא הדבר לומר דמוחלט מותר בתשמיש
38 המטה. משיבה הגמרא: אין – אכן מותר, והתנאי – וכן שנינו
39 בברייתא, שנאמר במצורע שנטהר (ויקרא יד ח) 'וישב מחוץ לאהל'
40 שבעת ימים', ודורשים שבא ללמדנו שיהא אסור בהם בתשמיש
41 המטה, שנאמר 'מחוץ לאהל', ואין 'אהלו' אלא אשתו שנאסר בה,
42 שנאמר לאחר מתן תורה (דברים ה כז) 'לך אמר להם שובו לכם
43 לאהליכם', ו'אהליכם' היינו נשותיהם שנאסרו להם קודם מתן
44 תורה.
45 ומבארת הברייתא שנחלקו בכך תנאים: רבי יהודה אומר, נאמר
46 במצורע (יחזקאל מד כז) 'ואחרי טהרתו שבעת ימים יספרו לו',
47 ומתיבת לו' דורשים שדווקא בימי ספירו בשנטהר מהנגע אסור
48 באשתו, ולמדים זאת מן הפסוק 'וישב מחוץ לאהל' כמובא לעיל

כל הגבוה גבוה יותר, יורד למטה מטה יותר, ולכן כאשר ישנו עניין שלמטה ממדרגת מדבר – חי בלבד, או למטה מזה – צומח, או למטה מזה – דומם, הרי זה גופא הוכחה שיש בו ניצוץ קדושה שנמשך מגבוה יותר, וזהו מוצא פי הוי', שכאשר מגלים אותו, הרי הוא מחייה את ה'מוצא פי הוי' שבאדם.

ממאמר מוצאי שבת-קודש, יו"ד שבט ה'תשל"ד

ככל שיהיה המצב בענייני קדושה, תמיד יש מקום להוסיף עוד, כיוון שקשורים בהקדוש-ברוך-הוא שהוא אין סופי.

ממכתב ט' שבט, תש"כ